

Sygn. akt V GC 527/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2016 roku

Sąd Rejonowy w Elblągu V Wydział Gospodarczy w składzie następującym:

Przewodniczący- SSR Marlena Brzozowska

Protokolant- stażysta J. T.

po rozpoznaniu w dniu 14 czerwca 2016 roku w Elblągu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w D.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w N.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w N. na rzecz powódki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w D. kwotę 13 692,22 zł (trzydzieści tysięcy sześćset dziewięćdziesiąt dwa złote dwadzieścia dwa grosze) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 18.03.2016 roku do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 5 502,00 zł (pięć tysięcy pięćset dwa złote 00/100) tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w D. w pozwie złożonym dnia 16.03.2016r. domagał się zasądzenia od pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w N. kwoty 13.692,22zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu tytułem odsetek za opóźnienie w zapłacie za sprzedany towar pozwanemu w okresie od 12.03.2013r. do 27.12.2013r., powód ponadto domagał się zwrotu kosztów procesu.

W dniu 31.03.2016 roku wydany został nakazy zapłaty w postępowaniu upominawczym, nakazujący pozwanemu zapłatę kwoty dochodzonej pozew wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu. Pozwany wniósł sprzeciwu od nakazu, domagając się oddalenia powództwa w całości i zasądzenia kosztów procesu, podnosząc zarzut przedawnienia roszczenia i argumentując, że roszczenie powoda uległo przedawnieniu z upływem dwuletniego terminu przewidzianego w art.642 k.c. dla umowy o dzieło, a więc na wiele miesięcy przed datą wniesienia pozwu. Gdyby nawet przyjąć, że strony łączyła umowa o świadczenie usług, termin przedawnienia roszczenia również wynosi dwa lata. Zdaniem pozwanego, również należności uboczne (odsetki) przedawniają się w takim samym krótszym czasie, jak należności główne wynikające z danej umowy.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Przedmiotem działalności spółki (...) jest m.in. produkcja gotowych wyrobów tekstylnych. Powód na zamówienie pozwanego szył pokrowce. Okoliczności te były niesporne, pozwany nie kwestionował okoliczności faktycznych stanowiących źródło wystawienia przez powoda faktur VAT w okresie od 12.03.2013r. do 27.12.2013r. , a mianowicie faktu, że strony łączyła umowa o dzieło, że powód na zamówienie pozwanego uszył i dostarczył pokrowce na podstawie faktur dołączonych do pozwu, o wskazanej w nich wartości i ustalonych terminach płatności, są to faktury wystawione w okresie od 12.03.2013r. do 27.12.2013r. , z terminami płatności przypadającymi na okres od 11.04.2013r. do

26.01.2014r. Pozwany nie kwestionował, że zapłaty należności dokonał z opóźnieniem, co obrazują złożone przez powoda wydruki z rachunku bankowego, w związku z czym powód był uprawniony naliczyć odsetki na opóźnienie w wysokości łącznej 13.692,22zł. Wartości tej pozwany również nie kwestionował. /niesporne/ W sprzeciwie pozwany ograniczał się twierdzenia, że roszczenie powoda uległo przedawnieniu.

Powód dnia 26.02.2016r. wystawił pozwanemu noty odsetkowe nr (...) i nr (...) na kwoty 7.298,65zł i 6.393,57zł, łącznie 13. 692,22zł, wzywając pozwanego do zapłaty w terminie 7 dni od doręczenia not. /niesporne/

Powyższy stan faktyczny ustalono w oparciu o złożone przez powoda dokumenty prywatne w takim zakresie, w jakim żadna ze stron nie kwestionowała ich wiarygodności. Zgodnie z art. 6 k.c. oraz art. 232 k.p.c. to strony obowiązane są wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Powyższe przepisy stanowią normatywną podstawę zasady kontrydiktoryjności, zgodnie z którą ciężar dowodu spoczywa na stronach postępowania cywilnego. W związku z tym obowiązkiem ich jest nie tylko przedstawianie twierdzeń i wskazywanie dowodów na ich poparcie (art. 232 k.p.c.), ale również dołożenie należytej staranności, by przeprowadzenie dowodów całkowicie od nich zależnych było w ogóle możliwe. W myśl zasady zawartej w przepisie art.6 k.c. na powodzie spoczywał ciężar udowodnienia faktów uzasadniających jego roszczenie (zob. SN wyrok z 03.10. 1969 r., II PR 313/69, LexPolonica nr 317731, OSNCP 1979, nr 9, poz. 147), a na stronie pozwanej obowiązek udowodnienia okoliczności uzasadniających jej wnioski o oddalenie powództwa (tak SN w wyroku z 20 kwietnia 1982 r., I CR 79/82, LexPolonica nr 318337). Zgodnie z art. 229 k.p.c. nie wymagają dowodu fakty przyznane w toku postępowania przez stronę przeciwną, jeżeli przyznanie nie budzi wątpliwości. Powód, w kontekście niespornego faktu, że wykonał obowiązek wynikający z łączącej strony umowę o dzieło, z wykonaniem którego powstał po stronie pozwanego obowiązek zapłaty w wysokościach i terminach oznaczonych w treści faktur, był zwolniony od obowiązku dowodzenia tych okoliczności. Niesporny był też fakt zapłaty za przekroczeniem terminu płatności.

Należność powoda wynikała z umowy o dzieło i z obowiązku zapłaty przez zamawiającego wynagrodzenia (art. 627 k.c.). Z dokumentów przedłożonych przez strony nie wynika, aby przedmiotem umowy było jedynie świadczenie usługi. O charakterze umowy nie decyduje również kwestia która ze stron zapewnia materiał, bowiem wykonanie dzieła możliwe jest również z materiału powierzzonego (art.641 k.c.). Umowa o dzieło jest umową rezultatu, wówczas gdy kryterium jakości wykonania jest decydujące mamy do czynienia z umowa o dzieło a nie umową świadczenia usług, która należy do umów starannego działania. Przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wydania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. Umowa ta ze swej istoty jest umową o charakterze odpłatnym. Odpowiednikiem świadczenia niepieniężnego jednej ze stron jest zapłata umówionego wynagrodzenia, którą jest ustalona przez strony i wyrażona w pieniądzu wartość rzeczy lub prawa będących przedmiotem umowy. Umowa ta jest umową wzajemną, co powoduje, że w przypadku braku odmiennych ustaleń świadczenia obu stron winy być spełnione jednocześnie (art. 488§1 k.c.). W okolicznościach niniejszej sprawy przyjmujący zamówienie (powód) udzielił pozwanemu odroczonego terminu płatności, tzw. kredytu kupieckiego, zapłata za pokrowce miała być dokonana nie w dniu dostawy, lecz w terminach określonych w treści faktury, tj. ok. 30 dniowych liczonych od dat wystawienia poszczególnych faktur vat. Przedmiotowe faktury VAT zawierały odstępstwo od wyrażonej w art. 488 k.c. zasady równoczesności świadczeń. Pozwany nie kwestionował tego sposobu spełnienia świadczenia. Powód spełnił swoje świadczenie, dostarczył i wydał pozwanemu towary, co nie było sporne, w tej sytuacji ciążył na pozwanym obowiązek zapłacenia umówionej ceny (art. 627 k.c.). Pozwany dokonał zapłaty, ale z opóźnieniem, co również nie było sporne, powód zatem był uprawniony do naliczenia odsetek za opóźnienie.

Uprawnienie do żądania odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego wynika z samej ustawy. Zgodnie z art. 481 § 1 i 2 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Odsetki za opóźnienie są wynagrodzeniem za korzystanie z cudzych pieniędzy. Prawo wierzyciela do żądania od dłużnika zapłaty odsetek za czas opóźnienia w wykonaniu świadczenia pieniężnego nie jest uzależnione ani od wykazywania po stronie wierzyciela szkody wynikłej z opóźnienia, ani przyczynami zależnymi od dłużnika zachowania noszącego znamiona winy (patrz: wyrok SA w Katowicach z dnia 6 kwietnia 2006 r., I ACA 2087/05, LEX nr 307279). Jest konsekwencją opóźnienia dłużnika w spełnieniu świadczenia

pieniężnego. Skorzystanie z uprawnień przyznanych wierzycielowi na mocy art. 481 k.c. zależy wyłącznie od woli wierzyciela. Może on skorzystać ze swojego uprawnienia lub może z niego zrezygnować. Do dnia 31.12.2015r. wysokość odsetek na opóźnienie odpowiadała wysokości odsetek ustawowych (art. 481§2 k.c.). Dopiero począwszy od dnia 1.01.2016r. wysokość odsetek ustawowych za opóźnienie, których stopa nie została oznaczona równa jest sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych. Zmiana ta dokonana została art. 2. Pkt 2 a) Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw. (Dz. U. z dnia 9 listopada 2015 r.), którym zmieniono art. 481 Kodeksu cywilnego. Zmiana weszła w życie z dniem 1 stycznia 2016r. (art.57), do odsetek należnych za po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się nowe przepisy (art. 56).

Zarzutem podniesionym przez pozwaną spółkę był zarzut przedawnienia roszczenia z powołaniem się na dwuletni termin przedawnienia. Zgodnie z art. 117 k.c. roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu, po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie może się uchylić od jego spełnienia podnosząc zarzut przedawnienia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. W myśl art. 118 k.c., jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Co do zasady bieg terminu przedawnienia, zgodnie z art. 120 § 1 k.c. liczony jest od chwili, w której roszczenie stało się wymagalne. W przypadku roszczeń terminowych termin płatności zbiega się z wymagalnością roszczenia (art.455 k.c.). Termin płatności roszczenia terminowego z reguły jest określony umownie, lub wynika z treści faktury, jak ma to miejsce w niniejszym przypadku. Niezależnie więc od długości terminu przedawnienia, fundamentalne dla stwierdzenia przedawnienia roszczenia jest prawidłowe określenie początku, od którego termin przedawnienia zaczął biec. Termin płatności w przypadku roszczenia terminowego jest najwcześniej możliwym momentem, w którym dłużnik zobowiązany byłby podporządkować się żądaniu wierzyciela. Dla roszczeń wynikających z umowy o dzieło termin przedawnienia wynosi dwa lata od dnia oddania dzieła (art. 646 k.c.). Przepis art. 646 k.c. jest przepisem szczególnym w stosunku do art. 118 k.c. Użyte w przepisie art. 646 k.c. określenie "roszczenie wynikające z umowy o dzieło" obejmuje roszczenie przyjmującego zamówienie o zapłatę wynagrodzenia, roszczenie zamawiającego o odszkodowanie za niewykonanie obowiązków należących do istoty umowy o dzieło, np. za niewykonanie dzieła, wykonanie wadliwe albo wykonanie z opóźnieniem, czy roszczenie przyjmującego zamówienie w związku z nieodebraniem dzieła. W takich wypadkach zastosowanie będzie miał przepis art. 646 k.c.

Jeśli chodzi o roszczenie z tytułu odsetek za opóźnienie w zapłacie termin przedawnienia wynika z art. 118 k.c. przewidzianego dla roszczeń o świadczenia okresowe. Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 26 stycznia 2005r. III CZP 42/04 ustanowiony w art. 118 k.c. termin przedawnienia roszczeń o świadczenia okresowe stosuje się do roszczeń o odsetki za opóźnienie także wtedy, gdy roszczenie główne ulega przedawnieniu w terminie określonym w art. 554k.c. Roszczenie o odsetki za opóźnienie przedawnia się jednak najpóźniej z chwilą przedawnienia się roszczenia głównego. W uchwale tej Sąd Najwyższy udzielił odpowiedzi na pytanie czy roszczenie o zapłatę odsetek za opóźnienie w zapłacie ceny wynikającej z umowy sprzedaży zawartej w zakresie działalności przedsiębiorstwa (art. 554 k.c.) przedawnia się w takim terminie jak świadczenie główne". W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy wskazał, że w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego przewagę zdobył pogląd kwalifikujący roszczenia o odsetki za opóźnienie jako roszczenia o świadczenia okresowe i - w konsekwencji - opowiadający się za stosowaniem do nich trzyletniego terminu przedawnienia ustanowionego w art. 118 k.c. dla roszczeń o świadczenia okresowe. Początkowo, w orzeczeniu wydanym jeszcze przed nowelizacją art. 118 k.c., Sąd Najwyższy, kwalifikując roszczenia o odsetki za opóźnienie jako roszczenia o świadczenia okresowe, odwołał się do art. 360 k.c., wskazującego na okresowy charakter świadczeń polegających na zapłacie odsetek, gdy obowiązek ich uiszczenia trwa dłużej niż rok (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 sierpnia 1976, III CRN 181/76). W późniejszych orzeczeniach odrzucił jednak tę argumentację, dostrzegając trafnie, że wskazany przepis nie dotyczy odsetek za opóźnienie, lecz tylko tzw. odsetek kapitałowych, zwanych także odsetkami zwykłymi (uchwały Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 1991 r., III CZP 20/91 i z dnia 9 listopada 1994 r., III CZP 141/94). W uchwale z dnia 9 listopada 1994 r., III CZP 141/94, Sąd Najwyższy przyjął, nawiązując do swych wcześniejszych orzeczeń, w szczególności do wyroku z dnia 19 stycznia 1990 r., IV CR 294/89 (OSNC 1991, nr 2-3, poz. 33) i uchwały z dnia 5 kwietnia 1991 r., III CZP 21/91 (OSNC 1991, nr 10-12, poz. 121),

że okresowy charakter świadczeń dłużnika zobowiązanego do zapłaty odsetek za opóźnienie przejawia się w tym, iż z każdym dniem opóźnienia powstaje wobec dłużnika odrębne roszczenie o odsetki, które jest także od tego dnia wymagalne i od tego dnia zaczyna się przedawniać. Powyższy pogląd znalazł wyraz również w innych orzeczeniach Sądu Najwyższego (zob. wyroki z dnia 7 czerwca 2001 r., III CKN 369/00, nie publ., z dnia 8 marca 2002 r., III CKN 548/00, OSNC 2003, nr 5, poz. 60 i z dnia 23 listopada 2004 r., II CK 175/04, nie publ). Sąd Najwyższy odnosząc się do powyższej kontrowersji, wskazał, że należy w przypadku obowiązku zapłaty odsetek za opóźnienie uznać za spełnioną przesłankę warunkującą okresowy charakter świadczeń - nietrafnie przez niektórych negowaną - która odwołuje się do czynnika czasu, tj. zależności rozmiaru należności od jego upływu. Ostateczna suma należna tytułem odsetek za opóźnienie nie daje się z góry określić, ponieważ w chwili powstania obowiązku ich zapłaty nie wiadomo w sposób pewny, kiedy główne świadczenie pieniężne zostanie spełnione. Analizując wzajemną relację określonych w art. 118 k.c. ogólnych terminów przedawnienia podzielił pogląd, zgodnie z którym najpierw wymaga zbadania, czy roszczenie jest roszczeniem o świadczenie okresowe. Jeżeli odpowiedź jest pozytywna, roszczenie bez względu na swoje inne cechy, a więc choćby jednocześnie było związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, przedawnia się z upływem terminu właściwego dla roszczeń o świadczenia okresowe. Dwa pozostałe terminy wymienione w art. 118 k.c. dotyczą tylko roszczeń o te świadczenia, które nie mają charakteru okresowego. Akcesoryjność roszczeń o odsetki za opóźnienie wyraża się uzależnieniem ich powstania od istnienia niespełnionego w terminie roszczenia o świadczenie pieniężne (roszczenia głównego). Roszczenia o odsetki za opóźnienie przedawniają się odrębnie od roszczenia głównego, z tym jednak zastrzeżeniem, iż z reguły nie później niż z upływem terminu przedawnienia roszczenia głównego. (patrz: uchwał Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 26 stycznia 2005 r. III CZP 42/04, OSNC 2005/9/149, Prok.i Pr.-wkł. 2005/6/30, OSP 2006/1/1, Wokanda 2005/3/1, Biul.SN 2005/1/9, M.Prawn. 2005/4/178, M.Prawn. 2005/13/647). Podzielając ten pogląd i odnosząc powyższe do roszczenia powoda należy przyjąć, że roszczenie powoda o zapłatę odsetek za opóźnienie w zapłacie wynagrodzenia wynikającego z umowy o dzieło podlegało trzyletniemu terminowi przedawnienia przewidzianego dla roszczeń okresowych. Roszczenie o zapłatę wynagrodzenia rozpoczęło każdorazowo swój bieg z chwilą oddania dzieła, co jak wynika z treści faktur miało to miejsce w dniu wystawienia poszczególnych faktur vat, w których poza datą wystawienia faktur powołano każdorazowo „datę sprzedaży”. Powód był uprawniony naliczyć odsetki za opóźnienie na podstawie art.481 k.c. za okres od dnia wyznaczonego terminem płatności określonym w treści faktury do dnia faktycznej zapłaty. Powód odsetki za opóźnienie nalicza nie od dnia dostawy, lecz od dnia późniejszego, tj. od wyznaczonego terminu zapłaty, nie domaga się odsetek za opóźnienie w płatności poszczególnych faktur za okresy przed tą datą, lecz dopiero od dnia 12.04.2013r. (po upływie terminu płatności pierwszej z faktur nr (...)r. z dnia 12.03.2013r.) do dnia dokonania zapłaty za ostatnią fakturę nr (...)r. tj. do 14.03.2014r. Odsetki naliczone zostały przez powoda za ww. okres, począwszy od 12.04.2013r., tymczasem pozew złożony został dnia 18.03.2016r. , a zatem w chwili wniesienia pozwu roszczenie powoda nie było przedawnione.

Mając powyższe na uwadze ma mocy art. 481 §1 i 2 k.c. i art.482§1 k.c. orzeczono, jak w sentencji. Rozstrzygnięcie o kosztach oparto o przepis art. 98 §1-3 k.p.c., art.99 k.p.c., art.108§1 k.p.c. oraz §6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z dnia 5 listopada 2015 r.). Zgodnie z art. 98 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). W zasądzonej tytułem zwrotu kosztów procesu kwocie uwzględniono opłatę sądową 685 zł, opłatę skarbową od pełnomocnictwa 17 zł oraz wynagrodzenie radcy prawnego – 4.800 zł.